

РЕЛІГІЙНА ФІЛОСОФІЯ ХХ СТОЛІТТЯ

Підготувала студентка групи Ф17-1
Пуд Вікторія

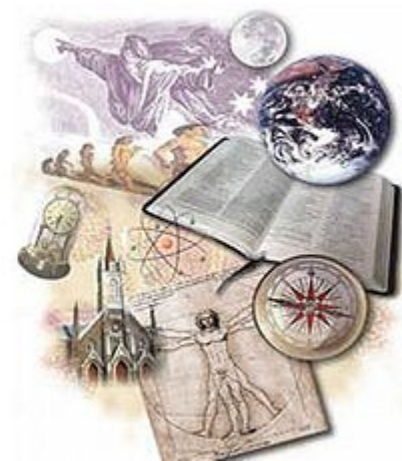
Провідні особливості філософії ХХ століття:

- Філософія вийшла за межі академічних аудиторій;
- Мова філософії відчутно змінилася, стала більш зрозумілою для широкого загалу;
- У своїх основних проявах вона постала некласичною;
- Для сучасної філософії не існує жодних заборонених тем, від інтимного життя людини до проблем походження Всесвіту;
- Виникає значна кількість філософських напрямів та течій, того розширюється її варіативність;
- До її сфери дослідження входять не тільки актуальні проблеми, але й проблеми попередньої філософії.

ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ Є БАЗОВИМ РОЗДІЛОМ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА.

- Філософія релігії – сукупність філософських понять, категорій і концепцій, які дають філософське тлумачення релігії. Осмислення релігії завжди було складовою світового історико-філософського процесу.

ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ ТА ТЕЧІЇ ФІЛОСОФІЇ XX СТОЛІТТЯ.

Сцієнтичні: неопозитивізм, неокантіанство(марбурзька школа), феноменологія.

Антропологічні: філософська антропологія, фройдизм, екзистенціалізм.

Історіософські

Релігійні: неотомізм, протестантська філософія

СТРУКТУРА РЕЛІГІЇ.

- Структура релігії – складові без яких не можливе існування релігії, які у своїй єдності становлять релігію. Структура релігії охоплює дві сфери: духовну – релігійна свідомість (ідеї, погляди, уявлення, почуття, переживання), і практичну – релігійна діяльність, релігійні відносини, релігійні організації. Основною ознакою релігійної свідомості є віра в існування надприродних сил та істот, джерелом релігійної свідомості є Святе Письмо. Віра - елемент людської свідомості, особливістю якої є бездоказове визнання істинності релігійного вчення, існування надприродних сил, абсолюту. Віра в надприродне – основна ознака будь-якої релігії.

Релігійний культ — це основний елемент релігії, що відрізняє її від інших форм суспільної свідомості, соціальних інститутів. Релігійний культ — це реалізація віри в діях груп, людей, індивідів.

- Релігійні організації — об'єднання людей, груп на основі спільних вірувань та інтересів щодо відправлення релігійних культових дій. Відомо чотири основні типи релігійних організацій: церква, секта, харизматичний культ, деномінація.

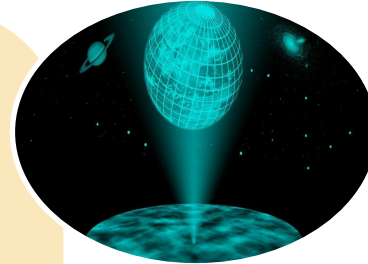
ФУНКЦІЇ РЕЛІГІЇ.

- Функції релігії – способи, рівень, напрями впливу релігії на соціум, його структурні елементи, особистість. До системи функцій релігії входять:
  - компенсаційна;
  - світоглядна;
  - регулятивна;
  - комунікативна;
  - терапевтична;
  - інтегративна;
  - телеологічна;
  - аксіологічна;
  - культуротворча;
  - культурозберігаюча;
  - етноформуюча.

КОНЦЕПЦІЯ «ТРЬОХ СВІТІВ»

1. Фізичний світ, або світ фізичних об'єктів, речей, чи станів.

2. Світ станів свідомості, або психічний світ, або світ суб'єктивного досвіду.

3. Світ продуктів людського розуму, світ наукового знання, світ «об'єктивних змістів мислення», передусім зміст наукових ідей, поетичних думок, міфів і нарацій, тобто всут сенсу.

НЕОТОМІЗМ — ОФІЦІЙНА ФІЛОСОФСЬКО-ТЕОЛОГІЧНА ДОКТРИНА КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ, ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ВПЛИВУ ВАТИКАНУ. ЯК ЖОДНІЙ ІНШІЙ ФІЛОСОФІЇ ЗАХОДУ, НЕОТОМІЗМУ ВЛАСТИВІ ТРАДИЦІОНАЛІЗМ І ДОГМАТИЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ ІДЕЙ І ТЕОРЕТИЧНИХ ПОСТУЛАТИВ; ВІН СВІДОМО ЧИНИТЬ ОПІР ТЕНДЕНЦІЯМ ОНОВЛЕННЯ І НЕ БЕЗ ГОРДОСТІ ПРОГОЛОШУЄ СЕБЕ «ФІЛОСОФІЄЮ», «ЯКА ЗБЕРІГАЄТЬСЯ У СТОЛІТТЯХ».

У РОЗУМІННІ ЛЮДИНИ НЕОТОМІСТИ ТАКОЖ ДОТРИМУЮТЬСЯ ВИХІДНИХ ТЕЗ СВ. ТОМИ, ТОБТО ВОНИ НАПОЛЯГАЮТЬ НА ЄДНОСТІ В ЛЮДИНІ ДУШІ Й ТІЛА, ВВАЖАЮТЬ, ЩО ПІЗНАННЯ РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ ІЗ ВІДЧУТТЯ, ІЗ РЕАЛЬНИХ КОНТАКТІВ ЛЮДИНИ ІЗ ДІЙСНІСТЮ, АЛЕ ЦІ КОНТАКТИ, ВРЕШТІ, ПОВИННІ АКТИВІЗУВАТИ НАШ РОЗУМ, ЯКИЙ ПОТЕНЦІЮ ПІЗНАВАЛЬНОГО АКТУ ПЕРЕВОДИТЬ У ДІЙСНІСТЬ.

**Суть філософської
концепції неотомістів**

- ⇒ *світ речей нам наданий реально*
- ⇒ *цей світ може засвоюватися практично у досвіді життя*
- ⇒ *і сьогодні залишаться в силі тлумачення Св. Томою симфонії розуму та сили*
- ⇒ *відповіді на найважливіші для людини питання слід шукати у текстах Святого Письма та в божественному об'явленні*
- ⇒ *вирішення найважливіших проблем світової філософії можливе лише на ґрунті релігійного світогляду, божественного об'явлення*
- ⇒ *пізнання розпочинаються із відчуття, із реальних контактів людини з дійсністю, але переходить в активізацію тих кращих інтелектуальних здібностей, якими наділив нас Бог*

Досить активними неотомісти поставали у політичній діяльності ХХ ст.: вони виступали із гаслами соціальних та церковних реформ, підтримували боротьбу за мир, сприяли поширенню благодійницької діяльності. Авторитетним напрямом релігійної філософії була також протестантська теологія, яка отримала назву негативної, оскільки різко підкреслювала принципову неспівмірність Бога та світу, а через це і неможливість розумового осягнення Бога (неотомісти, йдучи за Св. Томою, наголошували на необхідності орозумнення волі). Його представниками були К. Варт (1886 - 1968), Я. Тіліх (1886-1965), Р Бульшан (1884 - 1976).

К. Барта:

- ☞ Бог постає принципово недосяжним для світу і поза Його волюю немає і не може бути людського із Ним діалогу;
- ☞ за людиною лишається тільки одне – віра: щира, віддана, непохитна;
- ☞ Бог сам відкриває себе людині та світу, коли вважає це доречним.

П. Тілліха:

- ☞ у світі людини існує принципова розірваність між сутністю та існуванням (їх єдність постає лише характеристикою Бога);
- ☞ фундаментальною людською характеристикою постає турбота про сенс буття: її свідома реалізація робить людину релігійною;
- ☞ своє відношення до Буття людина виражає у культуротворенні;
- ☞ вирішальне значення для розвитку культури людства мають "каїроси" – ключові моменти історії, у які Бог відкриває себе людині;
- ☞ у "каїросі" (з давньогрецької – "доречно", "влучно") відбувається прорив людини до надчасової основи історії, що потім відіграє вирішальну роль для життя людини та суспільної історії.

Р. Бультмана:

- ☞ існування – це перший рівень життя, і воно може бути справжнім чи несправжнім;
- ☞ піднести людину над цим рівнем може тільки віра, яка є явищем інтимно-індивідуальним і не підлягає визначенню чи дослідженню, а може лише переживатися;
- ☞ людина, що має віру, звільняється від обтяжливих рис існування і постає справді релігійною незалежно від приналежності до тієї чи іншої церковно-релігійної конфесії.

ПЕРСОНАЛІЗМ — к ФІЛОСОФСЬКИЙ НАПРЯМ ВИНИК НА МЕЖІ XIX—XX ст., НАСАМПЕРЕД у США (Е. БРАЙТМЕН, Р. ФЛЮЕЛЛІНГ) і у Франції (Е. МУНЬЄ, Ж. ЛАКРУА, Ж. НЕДОНСЕЛЬ) ТА ІН.

ОСНОВНИЙ ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЕРСОНАЛІЗМІ — ТВОРЧА СУБ'ЄКТИВНІСТЬ ЛЮДИНИ. Найвища цінність особи — її апіорна продуктивна активність, здатність до вдосконалення. Шлях до індивідуальності лежить через розуміння себе як неповторної унікальної суб'єктивності.

Історія і суспільство розвиваються через особистість людини. Основні проблеми персоналізму — це питання волі і морального виховання людини. Якщо особистість прагне до Бога, чи, що те ж саме, до добра і досконалості, вона знаходиться на правильному шляху. Моральне самовдосконалення, правильне моральне і релігійне виховання ведуть до суспільства гармонічних особистостей. Особистість стає персоною в процесі комунікації, активного діалогу з іншими людьми. Звідси важливість комунікації як «залучення» людей до перетворення світу.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ НЕОПРОТЕСТАНТСЬКИХ ФІЛОСОФІВ — про пізнаванність Бога і своєрідність християнської віри. Але пізнання Бога зв'язане з пізнанням себе. Тому вчення про Бога виступає у формі вчення про людину. Вона може існувати як «справжня» — віруюча, і «несправжня» — невіруюча людина. Важлива задача неопротестантизму — створити теологію культури, яка б з позиції релігії пояснювала всі явища життя — Бог не над світом, не поза світом, і не в приватному бутті людини, а у світі як його першооснова і глибина. Вивчення культури й історії показують нам Бога як першооснову всього існуючого.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

